

**REGULATORY
VISIONS**

**Az audiovizuális
művekhez való
online hozzáférés
megkönnyítése az
Európai Unióban:
magyar javaslatok**

Dr. Rozgonyi Krisztina

Előzmények

1. Európai Bizottság COM(2012)789 számú, az egységes digitális piacon megjelenő tartalomról szóló **közleménye**: filmek elhelyezésének elősegítése és a filmekhez való online hozzáférés megkönnyítése az Európai Unióban. Ezen belül:

- sikeres együttműködési megoldások azonosítása,
- konkrét megoldások kidolgozása mind a kereskedelmi, mind a nem kereskedelmi felhasználás terén a legjobb gyakorlatot képviselő megközelítések uniós szintű terjesztésének előmozdítására,
- ajánlások megfogalmazása az audiovizuális örökséget kezelő intézményeknek arra, hogy az archivált anyagokat a megőrzés céljából digitalizálják vagy digitálisan reprodukálják.

2. Az SZTNH válasza: strukturált hazai párbeszéd, az SZJSZT bevonása, munkacsoportok felállítása, a hazai érdekeket megjelenítő szakmai anyagok elkészítése (a későbbiekben szakmai nyilvánosságban publikálása)

3. 2013. február-június: az **AV munkacsoport** tevékenysége (SZJSZT tagok, külső konzultánsok és az SZTNH munkatársai részvételével, az érintett intézmények megkeresésével)

4. Az SZJSZT Elnöksége által megtárgyalt és elfogadott tanulmány: 2013. július.

AV MŰVEK ONLINE

A cél

I. Az audiovizuális művek online hozzáférése hazai és uniós **helyzet**ének pontos **feltárása**, a jogi, szabályozási kérdések tisztázása

II. Az AV művek online hozzáférése **engedélyezés**ének **hazai gyakorlata**

III. **Javaslatok** megfogalmazása az EB által elvárt kérdésekben: feladatok, jogalkotás, jogalkalmazás, az engedélyezés egyszerűsítésének lehetőségei

Az európai és a hazai média- és hírközlési piac számára leglényegesebb, szélessávú szolgáltatások elterjedéséhez vonzó tartalom-kínálatra van szükség: ennek ma a legkritikusabb eleme az AV művek (filmek) online környezetben való hozzáférhetősége.

AV MŰVEK ONLINE

I. Az audiovizuális művek online hozzáférése hazai és uniós helyzetének pontos feltárása, a jogi, szabályozási kérdések tisztázása

1. Az egyes **szerzői és szomszédos jogi jogosulti csoportokat** érintő szabályok, a jogosulti körök, a joggyakorlás kizárólagos vagy alternatív módjainak **számbavétele, történeti kontextusban** (így különösen a szerződéskötés időpontjában nem ismert felhasználási módra a jogosult nem tudott érvényes felhasználási engedélyt adni, ebből fakadóan pedig számos audiovizuális alkotás lehívásra hozzáférhetővé tételi jogai tekintetében abból kell kiindulni, hogy azok az eredeti, ma már sok esetben fellelhetetlen jogosultjainál vannak)

2. Az **SZJSZT 33/2003.** nem nyilvános szakvéleménye

3. Létező és lehetséges online audiovizuális **üzleti modellek** szisztematikus leírása

4. Nemzetközi és uniós **kitekintés**

A jogosult-kutatás leegyszerűsítése kulcskérdés.

AV MŰVEK ONLINE

Szükséges jogosulti engedélyek a hatályos magyar jogszabályi környezetben

- 1. szerzők**
- 2. előadóművészek**
- 3. filmelőállító**
- 4. zeneszerzők**
- 5. hangfelvétel-előállítók**
- 6. egyéb szerzők**

**A jogosulti engedélyek vagy közvetlenül, vagy közös jogkezelés útján
szerezhetőek meg.**

AV MŰVEK ONLINE

Magyar filmek/AV művek: filmszerzők (rendező, forgatókönyvíró, operatőr, film céljára készült irodalmi és zenei művek szerzői) – **engedélyezés és díjigény**

1973 előtt készült filmek: közös jogkezelés (kivéve: ha a jogosult kilépett a közös jogkezelésből)

1973-1989: közös jogkezelés (kivéve: ha a jogosult kilépett a közös jogkezelésből), : DVD-kiadás esetén esetlegesen filmelőállítói engedélyezés (átruházott jog alapján)

1989-1999: közös jogkezelés (kivéve: ha a jogosult kilépett a közös jogkezelésből)

1999 után: filmelőállítói engedélyezés, kivéve: ellentétes megállapodás a szerző és a filmelőállító között, ebben az esetben: közös jogkezelés (kivéve: ha a jogosult kilépett a közös jogkezelésből)

Közös jogkezelő: **Filmjus** (általában a felhasználótól, ritkábban a gyártótól követeli meg a jogdíjat)

1989 előtti filmek **vagyonkezelője: MaNDA/MTVA** (fizikai műpéldányok tulajdonjoga, vagyoni és/vagy felhasználói jogok)

A konkrét engedélyezések során bizonytalan jogi helyzetek, képlékeny jogalkalmazói gyakorlat.

AV MŰVEK ONLINE

Magyar filmek/AV művek: előadóművészek - szomszédos jogi jogosultak, csak díjigény

1999 előtt készült filmek: közös jogkezelés (kivéve: ha a jogosult kilépett a közös jogkezelésből)

1999 után: közös jogkezelés (kivéve: ha a jogosult kilépett a közös jogkezelésből), illetőleg filmelőállítói engedélyezés, kivéve: ellentétes megállapodás a szerző és a filmelőállító között (jelentős jogértelmezési viták)

Közös jogkezelő: **EJI**

Jelenleg a jogértelmezési viták következményeképpen mind a jogosultak, mind a felhasználók számára előnytelen állapot.

AV MŰVEK ONLINE

Magyar filmek/AV művek: filmelőállítók – szomszédos jogi jogosultak

1999 előtt készült filmek: csak átruházott jogosultság alapján, engedélyezési jog és díjigény

1999 után: önálló engedélyezési jog és díjigény (2004 óta visszamenőlegesen is)

Egyedi megállapodások

A nemzetközi filmstúdiók egyoldalú szerződéses feltételei dominálnak.

AV MŰVEK ONLINE

Külföldi filmek/AV művek

Mind a filmszerzők, mind a szomszédos jogi jogosultak esetén érvényes: nem tehető különbség belföldi és más – különösen EU-tagállami - jogosultak között.

A magyar filmek esetében ismertetett feltételek az irányadóak.

AV MŰVEK ONLINE

II. Az AV művek online hozzáférése engedélyezésének hazai gyakorlata

1. Jogértelmezési viták, folyamatos **konfliktusok** az engedélyezések során, valamint tisztázatlan jogi háttérű szolgáltatások

2. Ismerethiány

3. Kódolt jogviták

Magyarországon az online audiovizuális piac általában és az egyes üzleti modellek különösen kifejezetten fejletlenek. Ez nagyfokú gátját jelenti a szélessávú szolgáltatások terjedésének, amelynek következményei messze mutatóak.

AV MŰVEK ONLINE

III. Javaslatok megfogalmazása az EB által elvárt kérdésekben: feladatok, jogalkotás, jogalkalmazás, az engedélyezés egyszerűsítésének lehetőségei

1. Az audiovizuális alkotások hatékonyabb online hozzáférhetővé tétele nem értelmezhető kizárólag a szerzői jogi keretben, hanem ennek **szélesebb aspektus**ból kell megtörténnie jogalkotási, stratégiaalkotási szinten. Kiemelt kérdés a jogtudatosság fejlesztése (oktatás, kommunikáció, képzés)
2. **Egyablakoshoz közelítő megoldások** bevezetésének lehetőségei
3. **Háttéradatbázisok** felállítása, továbbfejlesztése
4. Az audiovizuális **örökségvédelem** terén nem a szerzői jogi szabályozás az elsődleges akadály, elsősorban nagyobb **anyagi, infrastrukturális források bevonásával**, illetve hatékonyabb intézményi koordinációval lenne lehetséges áttörést elérni.
5. **Fokozottabb állami szerepvállalás** szükségessége a költségvetési forrásból finanszírozott audiovizuális művek hozzáférhetővé tétele érdekében

Nincsenek egyszerű és gyors megoldások. Az AV művek online terjedésének nemzetközi üzleti modelljei kialakulása, sikeressége döntő kérdés (lásd OTT-szolgáltatások). Ugyanakkor a hazai filmvagyon, így a magyar nyelvű kulturális örökség életben maradásának is kritikus szempontja, hogy korszerű eszközökkel és módon, megfizethető áron legyen hozzáférhető.

AV MŰVEK ONLINE

Összegzés, tanulságok

1. A **probléma** jelentőségének felismerése
2. **Párbeszéd, partneri viszony** az érintett szereplők között, nyitottság az eltérő szempontok és motivációk felé
3. **Következetesség**

**REGULATORY
VISIONS**

**KÖSZÖNJÜK
A FIGYELMET!**